

Sygn. akt I ACa 1183/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Dariusz Limiera

Sędziowie: SA Joanna Walentkiewicz – Witkowska

SO del. Marek Kruszewski (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2016 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **A. B.**

przeciwko **K. W.**

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powódki

od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 6 maja 2015 r. sygn. akt I C 660/14

oddala apelację.

I ACa 1183/15

UZASADNIENIE

5 maja 2014 A. B. wniosła pozew skierowany przeciwko K. W., domagając się od pozwanej sprostowania zeznań, złożonych przez nią w charakterze świadka w sprawie XVII W 1091/13 Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, oraz zasądzenia na swoją rzecz zadośćuczynienia w kwocie 25'000,00 złotych, Powódka podniosła, że w wyniku fałszywych zeznań pozwanej, złożonych w dniu 18 czerwca 2013 roku, naruszona została godność, cześć i zdrowie powódki, gdyż na ich podstawie A. B. została uznana winną wykroczenia.

Wyrokiem zaocznym z 6 maja 2015r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo A. B. przeciwko K. W. o ochronę dóbr osobistych.

Orzeczenie to zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje i uznaje za własne.

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi, wyrokiem z dnia 19 listopada 2013 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze XVII W 1091/13, uznał A. B., działającą w imieniu pracodawcy jako prezes zarządu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., winną tego, że nie zapewniła D. G. przeciętnie pięciodniowego tygodnia pracy, w przyjętym jednomiesięcznym okresie rozliczeniowym czasu pracy, to jest winną popełnienia wykroczenia z art. 281 punkt 5 kodeksu pracy, w związku z artykułem 129 § 1 kodeksu pracy. W sprawie tej, na rozprawie w dniu 18 czerwca 2013 roku, złożyła zeznania świadek K. W.. Oceniając zeznania tego świadka Sąd wskazał, że są jasne, konsekwentne, spójne

i nie zawierają żadnych elementów wskazujących na brak woli przedstawienia zdarzenia zgodnie z rzeczywistością. Tym samym Sąd uznał te zeznania za wiarygodne. Apelację od powyższego wyroku złożyła obwiniona oraz jej obrońca. A. B. zarzuciła rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego m.in. to, iż oparte zostało na fałszywych zeznaniach K. W., natomiast obrońca obwinionej zarzucił, między innymi zlekceważenie zasady bezstronności przez nieobiektywną i jednostronną ocenę materiału dowodowego, prowadzącą do przyznania waloru wiarygodności zeznaniom świadka K. W.. Sąd Okręgowy w Łodzi, wyrokiem z 17 marca 2014 roku, wydanym w sprawie V Ka 156/14, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok z dnia 19 listopada 2013 roku, podnosząc w uzasadnieniu, że stanowisko Sądu Rejonowego, w zakresie przypisania sprawstwa i winy, w zakresie zarzucanego powódce wykroczenia, oparte zostało na rzetelnie zebranych, a następnie wnikliwie rozważonym materiale dowodowym, a dokonana ocena dowodów została poczyniona z uwzględnieniem zasad doświadczenia życiowego i pozostaje pod ochroną artykułu 7 kpk.

Na skutek zawiadomienia złożonego przez A. B. toczyło się postępowanie w sprawie złożenia przez K. W. fałszywych zeznań. Postępowanie to zostało umorzone.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest oczywiście bezzasadnie i podlega oddaleniu. Dla powstania roszczeń, określonych w artykule 24 § 1 kc niezbędne jest ustalenie dobra osobistego, podlegającego ochronie, naruszenie tego dobra oraz bezprawność działania sprawcy. Przeprowadzone na wniosek powódki dowody z dokumentów zawartych w aktach sprawy o wykroczenie obaliły domniemanie bezprawności działań powódki, wynikające z art. 24 § 1 kc, co jest możliwe na podstawie art. 234 kpc ponieważ ustawa nie wykluczyła takiej możliwości. Bezprawność w rozumieniu tego przepisu oznacza sprzeczność zachowania z przepisami prawa lub zasadami współżycia społecznego. Jedną z przyczyn wyłączających bezprawność, uznaną w orzecznictwie i doktrynie, jest działanie w ramach porządku prawnego. Działanie takie musi być dokonane w ramach określonych tym porządkiem, to jest pozostawać w zgodzie z obowiązującymi przepisami, powinno być rzeczowe, obiektywne i podjęte z należytą ostrożnością. Odwołując się do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 13 kwietnia 2000 roku, w sprawie III CKN 777/93, publikowanym w systemie L., złożenie zeznań w charakterze świadka, jak również złożenie doniesienia do organów ścigania, należy uznać za działanie w ramach obowiązującego porządku prawnego. Zeznania pozwanej, które, w ocenie powódki, naruszyły jej dobra osobiste, zostały złożone w ramach przesłuchania w charakterze świadka w postępowaniu sądowym w sprawie o wykroczenie, a więc było to działanie w ramach obowiązującego porządku prawnego. Pozwana miała obowiązek stawić się na wezwanie Sądu i złożyć zeznania. Sądy obu instancji oceniły je jako wiarygodne. W takiej sytuacji Sąd Okręgowy wskazał na potrzebę podkreślenia, że postępowanie w sprawie o ochronę dóbr osobistych nie może być wykorzystywane do weryfikacji prawomocnych orzeczeń sądowych i wyników innych postępowań, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w Białymstoku, w wyroku z dnia 30 października 1997 roku, w sprawie I ACa 290/97, opublikowanym w Orzecznictwie Sądów Apelacyjnych, w zeszycie dziesiątym z 1998 roku, pozycja 47. W ocenie Sądu pierwszej instancji powódka dąży, de facto, do ponownej oceny zeznań świadka, złożonych w innym postępowaniu, w oparciu o które została skazana za popełnienie wykroczenia. Strona niezadowolona ze skazującego wyroku jedynie w środku odwoławczym od takiego orzeczenia może kwestionować dowody, które dały podstawę do skazania. Powódka z możliwości tej skorzystała, przy czym, skoro Sąd Odwoławczy utrzymał w mocy kwestionowany przez nią wyrok, to nie może teraz, w postępowaniu cywilnym, w sprawie o ochronę dóbr osobistych, kwestionować wyników postępowania dowodowego prowadzonego przez inny Sąd.

Ponieważ pozwana nie stawiała się na rozprawę, nie złożyła żadnych wyjaśnień i nie wniosła o rozpoznanie sprawy pod swoją nieobecność zaszyły przesłanki do wydania wyroku zaocznego na podstawie art. 339 § 1 kpc i art. 340 kpc.

Powódka wniosła apelację od tego wyroku zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie przepisów procesowych, w szczególności art. 339 § 2 kpc poprzez oddalenie powództwa mimo, iż przepis stanowi, że przy wydaniu wyroku zaocznego przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych, chyba, że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Celem skarżącej nie było i nie jest obejście prawa, zaś treść pomówień naruszających dobra osobiste powódki została wyraźnie sformułowana. Pozwana natomiast unikała udowodnienia prawdziwości tych twierdzeń.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie zadośćuczynienia w wysokości 25'000,00 zł oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm. Powódka podkreśliła też, iż na tym etapie postępowania nie domaga się sprostowania treści kwestionowanych zeznań pozwanej, gdyż nie widzi sensu wzruszania prawomocnego wyroku skazującego za wykroczenie.

Pozwana złożyła odpowiedź na apelację wnosząc o jej oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania w obu instancjach.

Przed rozprawą wyznaczoną w Sądzie Apelacyjnym skarżąca złożyła pismo, w którym wnioskuje o przeprowadzenie dowodu z załączonych do pisma protokołów rozpraw przeprowadzonych w sprawie IV K 557/14 Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi na okoliczność wykazania, iż pozwana nie prowadziła zajęć w okresie wakacji, pozwana mataczy i nie potwierdziła swoich zeznań złożonych 18 czerwca 2013r. w sprawie XVII W 1091/13 Sądu rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, gdyż nie była o to pytana.

Sąd Apelacyjny pominął wnioski dowodowe zgłoszone przez skarżącą uznając, iż nie prowadzą do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia tej sprawy. Ustalenie treści zeznań składanych przez pozwaną w innym postępowaniu karnym nie może bowiem prowadzić do uznania w niniejszej sprawie, że zeznania złożone 18 czerwca 2013r. w sprawie XVII W 1091/13 miały inną wartość dowodową niż ta, która wynika z oceny dokonanej przez Sądy rozpoznające prawomocnie zakończoną sprawę o wykroczenie z przyczyn, o których mowa będzie w dalszej części uzasadnienia.

Rozważania prawne:

Apelacja powódki jest bezzasadna z następujących względów.

Podnosząc zarzut naruszenia art. 339 § 2 kpc skarżąca zaprezentowała błędny pogląd, iż wydanie wyroku zaocznego wiąże się z niemal automatycznym uznaniem wszelkich twierdzeń strony powodowej za prawdziwe. Tymczasem tak nie jest, o czym świadczy już końcowa część powołanego przepisu. Uprawnia on Sąd do kontroli twierdzeń powołanych przez powódkę i ich negatywnej oceny, co nie jest przeszkodą do wydania wyroku zaocznego. Sąd Okręgowy uznał za udowodnione okoliczności obejmujące zarówno fakt złożenia przez pozwaną zeznań w sprawie o wykroczenie, w której powódka była obwinioną, jak i treść tych zeznań. Mimo, iż uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera takiej oceny sformułowanej wprost, to z całości wyводу wynika, że Sąd pierwszej instancji przyjął za prawdziwe twierdzenia A. B. o naruszeniu jej dóbr osobistych treścią kwestionowanych zeznań pozwanej. Natomiast uzasadnione wątpliwości Sądu Okręgowego wzbudziło twierdzenie powódki, iż zeznania te były fałszywe, co miało świadczyć o bezprawnym charakterze naruszenia dóbr osobistych.

Sąd Apelacyjny podziela ogólne zapatrywanie przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odnośnie niedopuszczalności dokonywania w postępowaniu cywilnym samodzielnej oceny zeznań złożonych w innym postępowaniu sądowym, w tym wypadku w postępowaniu o wykroczenie, które zostało prawomocnie zakończone. Jednakże, ze względu na nieco lakoniczne uzasadnienie prawne tego poglądu, warto uzupełnić argumentację przemawiającą za jego trafnością.

Art. 176 ustęp 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej formułuje jedną z fundamentalnych zasad ustrojowych państwa demokratycznego, iż ustrój i właściwość sądów oraz postępowanie przed sądami określają ustawy. Przepisy rangi ustawowej określają zatem, który sąd uprawniony jest do dokonywania oceny wiarygodności dowodów przeprowadzonych w danym postępowaniu, według jakich kryteriów należy dokonywać tej oceny i jaki jest tryb korygowania błędnych ocen dotyczących przeprowadzonych dowodów. Ponieważ przedmiotem niniejszego sporu są zeznania złożone przez pozwaną w postępowaniu o wykroczenie, przepisami mającymi kluczowe znaczenie są w tym przypadku art. 7 kpk statuujący zasadę swobodnej oceny dowodów przez sąd prowadzący postępowanie oraz art. 8 kpk dekretujący zasadę samodzielności jurysdykcyjnej sądu karnego. Oba przepisy mają odpowiednie zastosowanie

w postępowaniu o wykroczenie z mocy art. 8 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Ta ostatnia ustawa reguluje też tryb kontroli instancyjnej oraz jej zakres w sprawach o wykroczenia – art. 103 i następne.

Z powołanych przepisów wynika, że jedynymi organami uprawnionymi do oceny zeznań składanych przez świadka w postępowaniu o wykroczenia są sądy obu instancji prowadzące to postępowanie, zaś ocena taka może odbywać się wyłącznie w ramach prowadzonego postępowania. Każda próba samodzielnej oceny takich zeznań przez sąd prowadzący postępowanie cywilne byłaby niedozwoloną, bo nie przewidzianą przez przepisy ustawy, ingerencją w postępowanie karne, i w istocie swej mogłaby być oceniona jako łamiąca zasadę wyrażoną w Art. 176 ustęp 2 Konstytucji. Z tego właśnie względu nie jest możliwa ocena zeznań K. W. zeznającej jako świadek w sprawie o wykroczenie odmienna od tej, której dokonały sądy obu instancji prowadzące postępowanie w sprawie XVII W 1091/13, co czyni bezprzedmiotowymi wnioski dowodowe skarżącej zmierzające do takiej oceny. Skoro w postępowaniu o wykroczenie sądy uznały zeznania świadka za wiarygodne to oznacza, że świadek zeznawał zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą, do czego jest obowiązany. Tym samym złożenie zeznań niekorzystnych dla powódki, mimo iż obiektywnie naruszają one jej dobra osobiste, nie było działaniem bezprawnym i nie pociąga za sobą odpowiedzialności wynikającej z art. 24 § 1 kc.

Mając na względzie powyższe należało oddalić apelację na podstawie art. 385 kpc.

Ponieważ pozwana, będąca w tej sprawie stroną wygrywającą nie wykazała poniesienia jakichkolwiek kosztów, wniosek K. W. o zasądzenie ich zwrotu od powódki jest bezprzedmiotowy.